

Naturskyddsföreningen
Västerås

Västerås 2023-09-19

Västerås stad
Byggnadsnämnden
721 87 Västerås
byggnadsnamnd@vasteras.se

Dp 1986
Detaljplan för Västerås 4:88 med flera, Tunby, Västerås
Diarienummer: 2022/00418

Naturskyddsföreningen i Västerås har tagit del av samrådsunderlagen Dp 1986 och lämnar nedanstående synpunkter. Fortsättningsvis förkortas Naturskyddsföreningen i Västerås enbart som Naturskyddsföreningen.

Naturskyddsföreningen anser att detaljplanens syfte inte stämmer överens med *Västerås översiktsplan 2026* och med *Västerås grönstrukturplan* och därför föreslår vi en betydande ändring av planförslaget.

STRANDSKYDDET

I planförslaget (Dp 1986 s. 8) står att "för att kunna uppfylla planens syfte behöver marken nära Persbobäcken tas i anspråk. Strandskyddet längs bäcken behöver därför upphävas". Naturskyddsföreningen motsätter sig detta förslag med all kraft, eftersom det finns andra alternativ.

I Västerås översiktsplan står det klart att nära vatten- och strandmiljöer finns stor biologisk mångfald och attraktiva höga kulturella värden samt estetiska och rekreativa kvaliteter (*Västerås översiktsplan 2026* s. 69). Och i *Västerås grönstrukturplan* står det att "våra mindre bäckar i staden är värdefulla [...] Flera av de mindre vattendragen är delvis kulverterade och dessa partier har därmed förlorat sin funktion som spridningsväg för växt- och djurliv. Dessutom har en större andel hårdgjorda ytor i staden kraftigt förändrat vattenflödet. Det är därför viktigt att de kvarvarande vattendragen och deras stränder skyddas" (*Västerås grönstrukturplan* s. 39). De sista öppna småvattendragen (och dess växtlighet) bör bevaras till varje pris.

"Strandskyddet syftar till att långsiktigt 1) trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och 2) bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten". Inom den strandskyddade zonen är det förbjudet att uppföra nya byggnader eller sätta upp andra anläggningar som kan skada växt- och djurliv, exempelvis genom att fälla träd (Naturvårdsverket).

Det generella strandskyddet är 100 meter från strandkanten, men i Västerås har länsstyrelsen beslutat kring vissa vattendrag ett strandskydd på 25 meter, men absolut inte 2 meter från dikesslätten, som det står i det aktuella planförslaget (Dp 1986 s. 20). Naturskyddsföreningen anser följaktligen att detta går i stick i stäv med *Västerås översiktsplan 2026* och med *Västerås grönstrukturplan*.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Biotoptypen ravin är en nyckelbiotop som ofta utgör livsmiljöer med särpräglade lokalklimatiska förhållanden, vilket gör att bäckraviner kan hysa arter som annars inte förekommer i trakten. Därför bör man fridlysa Persbobäcken och Persbobäckens strand.

Enligt den naturvärdesinventering som genomförts är den norra delen av Persbobäckens bäckravin med kringliggande grönska värdefull och har högt naturvärde: "Det finns blommande träd och buskar, död ved, ytliga rötter och en blandning av stillastående och rörligt vatten vilket tillsammans ger ett påtagligt biotopvärde till platsen. Även artvärdet bedöms vara påtagligt genom förekomsten av rödlistade arter och en generellt hög artrikedom" (Dp 1986 s. 17).

"Skyddet och vårdandet av naturmiljöer är en förutsättning för att kunna bevara den biologiska mångfalden" [...] Strandkanten vid sjöar och vattendrag har ofta ett högt värde för biologisk mångfald [och] i lokaliseringsutredningen som ligger till grund för valet av nya verksamhetsområden har stor hänsyn tagits till att bibehålla värdefull natur." (*HållbarhetskONSEKVENSBEDÖMNING, Tillägg till Västerås ÖP 2026, mark för nya verksamhetsområden, TÖP 73, november 2022, sida 27*).

SOCIAL HÅLLBARHET

Förutom minskningen av bäckens naturliga strandväxtlighet (som är uteslutande inhemska arter) kommer planen att avveckla kolonilotterna som idag finns i området. Att odlingslotterna försvinner från platsen handlar inte bara om miste av blommande växter till pollinatörer utan även en förlust av en socialt viktig mötesplats och en inskränkning i utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle. Även rekreation och lärandet i att odla sin egen mat och vara ute i naturen påverkas negativt. Detta är fel väg att gå då intresset för odling, lokal mat och självhushållning ökar och därmed även behovet av fler odlingslotter i staden, snarare än färre.

Förmodligen skulle man i detaljplanen ha tagit större hänsyn till odlingslotterna om Västerås var med i den stora satsningen *Klimatneutrala städer 2030*, inom det strategiska innovationsprogram *Viable Cities*. I detta program med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer ingår 23 svenska kommuner med 40% av Sveriges befolkning. Just där undersöker man hur urban livsmedelsförsörjning i form av stadsodlingar bidrar till en mer hållbar stadsutveckling.

Odlingslotter bidrar till biologisk mångfald och social hållbarhet och till att stärka självförsörjningen av livsmedel i staden. I detaljplanen framgår att odlingslotterna försvinner, men det framgår ej om ersättning av yta för odlingslotter ska ske på annan plats i staden. Naturskyddsföreningen vill framföra att det borde stå i handlingarna.

I Västerås översiktsplan 2026 (s. 19–20) står ”att mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov”. Planområdet lämpar sig inte bra för det bygget som föreslås. Det faktum att det föreslagna området kommer att behöva pålas mot Persbobäckens ravin är ett tydligt exempel på att platsen inte är lämplig. Dessutom, om man räknar med en tätare population i Västerås de kommande decennierna blir behovet att behålla bäcken och vegetationen runt om större för rekreationssyfte, god stadsluft och sociala mötesplatser.

”Mark- och vattenanvändningen ska planeras så att naturens bärkraft stärks, vattnets kvalitet skyddas och den biologiska mångfalden bevaras och utvecklas” (Västerås översiktsplan 2026 s. 21). Eftersom levande natur- och kulturmiljöer i tätorten försvinner idag med rasande takt är det viktigt att man hittar andra ställen att bygga på.

VÅRT FÖRSLAG

Vi anser att det saknas motivering till den valda platsen. Det står bara att stationen behöver ligga i direkt anslutning till de luftledningarna som passerar söder om Bellevuehallen (Dp 1986 s. 10). Man kan väl tänka sig som alternativ att stationen, som behöver ligga i direkt anslutning till luftledningarna, kan placeras på andra ställen inte långt från Bellevue-Vasagatan, särskilt västerut.

Upphävandet av strandskyddet och negativ påverkan på naturen vid bäcken, försvinnandet av naturvärdesobjekt, förlusten av biologisk mångfald, socialt liv och matförsörjning vid avveckling av odlingslotterna anser vi är tillräckliga orsaker för att försöka hitta andra lösningar. Därför är vårt förslag att hitta ett annat ställe att placera stationen, ett område som:

- inte har någon bäck och därför inget strandskydd som behöver upphävas,
- inte har något naturvärdesobjekt som behöver försvinna (som det som finns på det föreslagna planområdets norra del, främst Persbobäcken, men även odlingslotterna),
- inte har några bostäder i närheten som kan drabbas av buller eller magnetfält,
- inte har några fornlämningar som behöver fredas,
- har längre avstånd från transportled för farligt gods,
- kan ha bättre tillgänglighet för Räddningstjänsten,
- inte har någon risk för skred och ras vid belastning (till skillnad från Persbobäckens ravin),
- inte har risk för eventuella översvämningar.

Remissyttrandet har sammanställts av arbetsgruppen Stadsplanering
Naturskyddsföreningen i Västerås

Med vänlig hälsning

Moa Olivensjö,

ordförande för Naturskyddsföreningen i Västerås

moaolivensjoo@gmail.com

073-808 44 32